SEINÄJOEN PERUSOPETUKSEN KEVÄÄN 2018 ARVIOINTIKYSELYT

- **Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki** (vastaajina perusopetuksen opettajat)
- **Oppimisympäristö ja sen turvallisuus** (vastaajina opettajat ja oppilaat luokka-asteilta 4-7 ja 9)

Seinäjoen perusopetuksessa teetetään vuosittain arviointikyselyjä eri aihepiireistä. Vastaajina kyselyissä ovat tiettyjen luokka-asteiden oppilaat ja opettajat sekä joskus myös koulunkäynninohjaajat ja vanhemmat.

Kevään 2018 arviointikyselyjen aiheet olivat:

- **Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki**, vastaajina perusopetuksen opettajat, sekä
- **Oppimisympäristö ja sen turvallisuus**, vastaajina opettajat ja oppilaat luokka-asteilta 4-7 ja 9.

1. Tietoja kyselyistä

Kyselyjen tulokset koostetaan sekä kaikkien koulujen että yksittäisen koulun tasolla. Oman koulun tulokset ovat rehtorin saatavilla opetuspalveluiden Intrassa. Rehtorin tehtävänä on käydä läpi oman koulunsa tulokset työyhteisössään. Myös vastanneille luokille annetaan palaute oppilaskyselyn vastauksista.

Opettajien kysely

Kyselyt toteutettiin talviloman 2018 jälkeen. Vastauksia antoi yhteensä 418 opettajaa. Tällä hetkellä mahdollisia vastaajia on noin 540. Kevään 2015 vastaavaan kyselyyn vastasi 372 opettajaa. Vastaajien määrä on noussut mukavasti. Edelleen löytyy kuitenkin opettajia, jotka eivät motivoidu vastaamaan. Kaikkien opettajien antama palaute olisi tärkeää koulujen kehittämistyössä. Opettajien aktivointi kannattaa tehdä kullakin koululla erikseen. Jokainen koulu tarvitsee palautetta toiminnastaan, jotta toimintojen kehittäminen onnistuu.

Oppilaiden kysely

Vastauksia antoi yhteensä 2680 oppilasta, joista yläkoulun oppilaita oli 913 ja alakoulun 1767. Kyselyyn vastasivat luokka-asteet 4–7 ja 9.

Tässä koosteessa on käsitelty **kaikkien opettajien ja kaikkien oppilaiden vastauksia, joissa siis alakoulut ja yläkoulut ovat yhdessä**.

Kysymysväittämien arviointiasteikko:

4 = täysin samaa mieltä
3 = samaa mieltä
2 = eri mieltä
1 = täysin eri mieltä
0 = en osaa sanoa/en tiedä (0 ei ole mukana keskiarvon laskennassa)

2. Kysely 1.
Oppimisen kasvun ja hyvinvoinnin tuki / kysely vain opettajille

Pelkästään opettajille suunnattu kysely sisälsi kaksi osiota: tukipalvelut ja opetusta edesauttavat asiat.

Parhaimmat keskiarvot opettajien arvioidessa näitä asioita tulivat seuraavissa väittämissä:

- Tunnistan hyvin oppilaan erityispiirteet. (ka 3,19)
- Olen tyytyväinen koulumme oppilashuoltoryhmän/kasvun ja oppimisen tuen ryhmän toimintaan. (ka 3,18)
- Saan tarvittaessa helposti konsultaatioapua oppilastani koskevaan erityispiirteeseen esim. erityisopettajan tai oppilashuollon kautta. (ka 3,16)
- Olen kiinnostunut saamaan lisäkoulutusta tukea tarvitsevien oppilaiden kohtaamiseen. (ka 3,06)
- Tiedonsiirto oppilaan erityistarpeista toimii hyvin koulun sisällä hänen siirtyessä opettajalta toiselle. (ka 3,04)

Vuonna 2015 tehdyssä vastaavassa kyselyssä kärkiryhmässä oli samoja väittämiä: erityispiirteiden tunnistaminen, konsultaatioapu ja kiinnostus lisäkoulutukseen.

Heikoimmat keskiarvot tulivat seuraavissa väittämissä:

- Koulumme psykologipalveluiden resurssi on riittävä. (ka 2,03)
- Koulumme siivousresurssi on riittävä. (ka 2,19)
- Koulumme koululääkäripalveluiden resurssi on riittävä. (ka 2,22)
- Koulumme kuraattoripalveluiden resurssi on riittävä. (ka 2,27)
- Koulumme vahtimestari/talonmiesresurssi on riittävä. (ka 2,34)

2.1 Tukipalvelut

Vastausten prosenttiosuuksia katsottaessa koulujen oppilashuoltoryhmät / kasvun ja oppimisen tuen ryhmät toimivat opettajien mielestä hyvin. Eri tukipalvelujen resurssit koetaan riittämättömäksi tarpeeseen nähden. Psykologipalvelujen resurssiin kaivataan kouluilla kipeästi kohennusta. Opettajien vastausten perusteella myös ohjaajaresurssia, laaja-alaisen erityisopetuksen resurssia ja kuraattoriresurssia tarvittaisiin kouluilla lisää Täysin eri mieltä siivouspalveluiden resurssien riittävyydestä on 25,4 prosenttia vastaajista ja eri mieltä on 34,2 prosenttia vastaajista. Koulujen siivousresurssiin tyytymättömiä on runsaasti.

2.2. Opetusta edesauttavat asiat

Opettajat saavat hyvin konsultaatioapua, tunnistavat hyvin oppilaiden erityispiirteet ja pystyvät käyttämään yleisen tuen ensisijaisia tukitoimia. Samoin tiedonsiirto koulun sisällä toimii hyvin. Noin kolmasosa opettajista on sitä mieltä, että koulu ei pysty vastaamaan riittävän hyvin tehostetun ja erityisen tuen tarpeeseen. Suurin osa opettajista on halukkaita saamaan lisäkoulutusta.

3. Kysely 2. Oppimisympäristö ja sen turvallisuus,
- vastaajina kaikki opettajat sekä oppilaat luokka-asteilta 4–7 ja 9

Tähän kyselyyn vastasivat sekä opettajat että oppilaat. Kyselyissä oli paljon samoja kysymyksiä oppilaille ja opettajille. Opetussuunnitelmauudistus on tuonut näihin kyselyihin myös uusia kysymyksiä: oppilaiden osallisuuden tunteesta ja ryhmähengestä on hyvä saada tietoa.

Kyselyt sisälsivät neljä osiota;
- kouluruokailu
- opetusvälineet, tietotekniikan käyttö ja koulun tilat
- ihmisten väliset suhteet koulussa
- koulupiha ja turvallisuus

Parhaimmat keskiarvot <u>opettajien</u> arvioidessa näitä asioita tulivat seuraavissa väittämissä:
- Jos tulipalo sattuu koulupäivän aikana, tiedän miten minun tulee toimia. (ka 3,62)
- Koulussamme on kerrottu oppilaille, mitä pitää tehdä, jos oppilas näkee kiusaamista.
- (ka 3,56)
- Koulussamme harjoitellaan hyvin poistumistilanteet hätätilanteiden varalle. (ka 3,51)
- Yhteistyö keittiöhenkilökunnan kanssa on sujuvaa. (ka 3,42)
- Koulussamme tiedetään, miten tulee toimia sisälle suojautumisessa. (ka 3,42)

Heikoimmat, joskin melko hyvät keskiarvot <u>opettajilla</u> tulivat seuraavissa väittämissä:
- Minulla on mahdollisuus käyttää älytaulua opetuksessani. (ka 2,01)
- Pidän usein oppitunnin jossain muualla kuin omassa luokassani. (ka 2,12)
- Koulullamme on hyvä valikoima välituntivälineitä (esim. palloja, hyppynaruja pelejä, pieniä maaleja). (ka 2,74)
- Koulumme tilat (luokat, ruokala, sali ja muut yleiset tilat) ovat siistejä. (ka 2,74)
- Kouluruokailu sujuu rauhallisesti. (ka 2,76)

Parhaimmat keskiarvot <u>oppilaiden</u> arvioidessa näitä asioita tulivat seuraavissa väittämissä:
- Muistan, kuinka toimia oikealla tavalla, jos koulussa syttyy tulipalo. (ka 3,64)
- Koulussamme on kerrottu oppilaille, mitä pitää tehdä, jos näemme kiusaamista. (ka 3,53)
- Minulle on kerrottu, miten kouluruokalassa käyttäydytään ja toimitaan. (ka 3,51)
- Tiedän, miten koulumme oppilaskuntaan valitaan jäseniä. (ka 3,46)
- Luokassani/ryhmässäni kaikilla oppilailla on kavereita koulussa. (3,43)

Heikoimmat, joskin melko hyvät keskiarvot <u>oppilailla</u> tulivat seuraavissa väittämissä:
- Lukuvuoden aikana olemme opiskelleet muualla kuin luokkahuoneessa (esim. koulun pihassa, koulun lähiympäristössä, museossa, kirjastossa). Tämä kysymys ei koske liikuntatunteja. (ka 2,56)
- Käytämme usein opiskelun apuna tietokonetta/tablettia/omaa puhelinta. (ka 2,62)
- Koulupihamme välineet ja telineet kannustavat liikkumaan. (ka 2,84)
- Koulupihamme on viihtyisä. (ka 2.91)

Kouluilla on vielä tehtävää opetuksen viemisessä ulos luokkahuoneesta erilaisiin oppimisympäristöihin.

3.1 Kouluruokailu

Tässä kyselyssä kysymykset käsittelivät ruokailun sujuvuutta ja käyttäytymistä ruokailussa. Ruuan laatuun liittyvät kysymykset kuuluvat muihin arviointikyselyihimme. Sekä opettajat että oppilaat arvioivat kouluruokailua.

Valtaosa opettajista ohjeistaa säännöllisesti oppilaansa ruokailuhetken varalle. Oppilaat ovat samaa mieltä, kouluruokailun toimintatavat on kerrottu heille ja koulussa kiinnitetään huomiota hyviin käytöstapoihin ruokailutilanteessa.

Opettajien ja oppilaiden näkemykset poikkeavat jonkin verran kouluruokailun rauhallisuudesta. Noin 20 prosenttia opettajista on sitä mieltä, että koulun aikuisilla ei ole yhteistä näkemystä tai ohjeistusta kouluruokailun säännöistä ja käytänteistä. Tätä asiaa on hyvä kehittää kouluilla vielä paremmaksi.
Opettajien mielestä yhteistyö keittiöhenkilökunnan kanssa on sujuvaa.

3.2 Opetusvälineet, tietotekniikan käyttö ja koulun tilat

Digiloikka onnistuu parhaiten, jos opettajilla ja oppilailla on riittävästi laitteita käytössään ja niiden käyttö on luonteva osa oppimista. Kouluilla tulee myös miettiä, miten laitteet olisivat mahdollisimman tehokkaassa käytössä. Oppilaiden omien älypuhelinten käyttö voisi olla nykyistä laajempaa. Älytaulun käyttömahdollisuus ei ole vielä jokaisen opettajan arkipäivää.
Oppilaat näkevät koulunsa tilat siistimpinä kuin opettajat.
Ulos luokasta oppimaan -ajattelu vaatii vielä työtä kouluilla. Sekä oppilaiden, että opettajien vastauksista käy selville, että luokasta voisi lähteä useammin opiskelemaan muihin oppimisympäristöihin.

3.3 Ihmisten väliset suhteet koulussa

Vastauksia tarkastellessa on paljon hyvää nähtävissä luokkien/ryhmien ilmapiirissä. Vastanneista opettajista 80 prosenttia on sitä mieltä, että luokan oppilaat tukevat tosiaan. Samoin 86 prosenttia opettajista on sitä mieltä, että luokan ilmapiiri on sellainen, että oppilas uskaltaa yrittää ja joskus myös epäonnistua ilman nolaamisen pelkoa.
Opettajien mielestä koulussa viestitään selvästi oppilaille miten toimitaan kiusaamistilanteissa ja kouluilla on selkeät toimintatavat asiaan liittyen.

Oppilaiden mielestä toisten tukeminen ja luokan tai ryhmän ilmapiiri on melko hyvällä mallilla. Jos katsoo eri mieltä olevien määrää, huomaamme, että näissä asioissa löytyy kuitenkin vielä parantamisen varaa.
Valtaosa oppilaista tuntee kuuluvansa positiivisella tavalla luokkaansa tai ryhmäänsä. Tämä on hieno asia! Onneksi myös valtaosa oppilaista uskaltaa kertoa kiusaamisesta koulun aikuiselle. Oppilaiden näkemys muiden luokkakavereiden kaverisuhteista on

positiivisempi kuin opettajilla. Koulusta löytyy myös oppilaita, joilla ei näytä olevan kavereita. Kaveriasiaa on siis pidettävä kouluilla koko ajan esillä ja mietittävä ratkaisuja asian parantamiseen.
Kyselyn mukaan valtaosa oppilaista antaa apuaan ja tukeaan kaikille koulukavereilleen.

3.4 Koulupiha ja turvallisuusasiat

Oppilaat näkevät koulupihansa turvallisempana ja viihtyisämpänä kuin opettajat. Välituntivälineiden (pallojen, pelien yms.) hankintaa olisi hyvä harkita kouluilla, sillä sekä opettajat että oppilaat pitävät niiden määrää riittämättömänä. Ne eivät ole kalliita, mutta tuottavat iloa ja liikettä välitunneille.
Turvallisuusasiat ja niiden harjoittelu on hyvällä mallilla Seinäjoen peruskouluissa. Toimintatavat esim. tulipalon syttyessä ja sisälle suojautumisessa tiedetään ja poistumista koulurakennuksesta harjoitellaan hyvin.

4. Ala- ja yläkoulun oppilaiden vastausten eroja

Kyselyyn osallistuivat oppilaat luokka-asteilta 4, 5, 6, 7 ja 9. Yläkoulun oppilaat ovat luonnostaan kriittisempiä vastaajia kuin alakoulun oppilaat. Tähän on kerätty suurimmat poikkeamat väittämien keskiarvoissa.

A = alakoulut, Y = yläkoulut

- Lukuvuoden aikana olemme opiskelleet muualla kuin luokkahuoneessa (esim. koulun pihassa, koulun lähiympäristössä, museossa, kirjastossa). Tämä kysymys ei koske liikuntatunteja.
  A: ka 2,81 Y: ka 2,05

- Kouluni opettajat pystyvät auttamaan ja tukemaan oppilaiden välisiin suhteisiin liittyvissä ongelmissa.
  A: ka 3,36 Y: ka 2,74

- Tiedän miten oppilaskuntaan valitaan jäseniä.
  A: ka 3,66 Y: ka 3,05

- Koulussamme on hyvä valikoima välituntivälineitä (esim. palloja, hyppynaruja, pelejä, pieniä maaleja).
  A: ka 3,13 Y: ka 2,52

- Koulullamme on hyvät mahdollisuudet käyttää tvt-välineitä (esim. tietokone tai tabletti) opetuksessa.
  A: ka 3,42 Y: ka 2,87

- Koulussamme harjoitellaan hyvin poistumistilanteet hätätilanteiden varalle.
  A: ka 3,59 Y: ka 3,07

- Koulun oppilaskunta (tai vastaava) järjestää koululla erilaista toimintaa tai tapahtumia.
  A: ka 3,34 Y: ka 2,82

5. Avoimet kysymykset

Sekä opettajien että oppilaiden kysely sisälsi mahdollisuuden vastata myös avoimeen kysymykseen. Jokainen koulu voi etsiä ideoita näistä vastauksista kehittäessään omaa toimintaansa. Palautetta hyödynnetään myös Seinäjoen perusopetuksen kehittämistyössä.

5.1 Opettajilla oli mahdollisuus vastata seuraavaan avoimeen kysymykseen:

Onko sinulla kehittämisideoita tai palautetta koulunne välineistöä, tiloja, pihaa, turvallisuutta ja kiusaamista koskien?

Vastauksia antoi noin 27 prosenttia vastanneista opettajista, vastaajien määrä on noussut verrattuna esim. kevään 2017 kyselyyn. Silloin avoimeen kysymykseen vastasi vain 13 prosenttia kyselyyn vastaajista.
Kyselyn aihepiiriin kuuluvat tukipalvelut innostivat opettajia kertomaan oman näkemyksensä tärkeästä asiasta. Vastausten perusteella kouluilla on suuri haaste yhdistää tarve ja määrä tukipalveluissa. Tekeviä käsiä kaivataan lisää.

Tukipalvelut
Avoimista vastauksista suurin osa käsitteli tukipalvelujen resurssien vähäisyyttä kouluilla havaittuun tarpeeseen nähden. Toinen suosittu aihe oli koulujen siivouksen nykyinen tila.

Kolmiportainen tuki ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat kouluissa arkipäivää. Oppilaan ollessa tehostetussa tai erityisessä tuessa tarvitaan kouluilla konkreettisia toimenpiteitä, jotta oppilas saa tarvitsemansa avun. Vastauksista näkee selvästi sen, että opettajat joutuvat tällä hetkellä venymään paljon ja apua tarvittaisiin oppilaille. Vastauksissa toivotaan kaikista eniten lisää laaja-alaista erityisopetusta ja ohjaajapalveluita. Samoin kuraattoripalveluita toivotaan lisää juuri omalle koululle. Vastauksissa näkyy myös se, että psykologipalveluita ei ole riittävästi tällä hetkellä.

Siivous
Tässä kyselyssä nousi selvästi esiin koulujen siivous. Varatulla siivousresurssilla ei pystytä pitämään koulun tiloja siisteinä ja pölyttöminä. Siivoojia ei moitita huonosta työstä, vaan vastaajien mielestä heillä on liian suuret alueet siivottavina tai tekijöitä ei ole riittävästi. Koulun tilojen epäsiisteys vaikuttaa kaikkien viihtyvyyteen.

Vastaajien mukaan sisäilma tai ilmastointi ei ole kaikissa kiinteistöissä kunnossa tällä hetkellä. Samoin joidenkin koulujen pihat kaipaavat vielä parannuksia.

Joidenkin yläkoulujen opettajien toiveena on laitekannan kohentuminen, jotta digiloikka mahdollistuisi paremmin.

5.2 Oppilailla oli mahdollisuus vastata seuraavaan avoimeen kysymykseen:

Onko sinulle tämän kyselyn perusteella tullut ideoita, joilla kouluasi voisi kehittää?

Alakoulut
Oppilaat ovat ahkeria vastaamaan ja ideoimaan. Alakoulun oppilaiden vastauksista näkee kuinka tärkeitä heille ovat koulun piha ja sen telineet sekä ruokailu.
Valtaosa vastauksista käsittelee koulun pihan telineiden lisäämistä ja sitä kautta mukavan tekemisen löytymistä välitunneille. Oppilailla on myös pienempiä toiveita leikkivälineistä välitunteja rikastuttamaan. Nämä vastaukset kannattaa lukea kouluilla tarkasti ja miettiä, miten oppilaiden toiveita voisi toteuttaa. Aina ei ole kyse suurista rahasummista. Oppilaiden osallistaminen kouluviihtyvyyden parantamiseen olisi tärkeää. Pienikin toteutunut toive voi merkitä oppilaille paljon, heidän äänensä on kuultu!
Perinteiseen tapaan oppilailla on paljon sanottavaa ja toiveita kouluruokailuun. Muun muassa ruokailutilanteeseen toivottiin pienempää meteliä. Oppilailla voi olla myös toteuttamiskelpoisia ideoita kouluruokailun suhteen. Näitä ideoita kannattaa miettiä esim. koulun ruokailutoimikunnassa.

Yläkoulut
Melko suuri osa yläkoulun oppilaiden vastauksista oli asiallista luettavaa. Niissäkin painottuvat välitunnit ja kouluruokailu.
Näyttää siltä, että ulkovälitunnit eivät ole kovinkaan suosittuja oppilaiden keskuudessa. Osa kuitenkin toivoo pihalle jotakin järkevää tekemistä. Yläkoulussakin tarvitaan telineitä ja välineitä lisäämään viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta. Penkit sisällä ja ulkona olivat toivelistalla.
Kouluruokailuun toivottiin parempia ruokia, mutta aiheen ideointi oli aika vähäistä.

Margit Orrenmaa, rehtori, laatu- ja arviointivastaava
Tanelinrannan koulu
margit.orrenmaa@seinajoki